

Andrej Lutman

Lov

Založba Mondena, Grosuplje 1993 (Jurčičeva zbirka)

Topos četrte knjige Andreja Lutmana (*Opisovanja, samozaložba, 1984; Na prepihu, Lipa, 1991; Goločasje, Aleph, 1992*), romana (?) *Lov*, je nedoločljiv lovski revir, umeščen med kočo in prežo, brez trdnega oprijemališča ne na tej ne na oni strani – v pokrajino, ki kot slutnja vstaja iz teme, se kot sanja razpleta v nikdar docela spoznane gozdove, vedno znova drugačne, kot so se še pred časom zdeli, se skoz in skoz zabrisuje. Na tej strani je koča, tabor lovcev, ki pravzaprav komaj kaj sploh še lovijo; na tej strani so posedanja pred ognjem – trenutki, stkanj iz spominov na davne ulove in sanj; spominov, ki pa so bržčas tudi izmišljeni, pač lažnivi nadomestek neuresničenih sanj. Trofej namreč ni. Na oni strani je preža, je prostor, stkan "iz resja in senc", je gnezdo, ki je dolgo "gnezdilo brez plodu". Lovčeva gonja za divjadjo je nenehna blodnja bogve kje tu vmes, kajti "tisto je bliže do tu in to je vse do tja", če ne nazadnje seveda sploh kaj je.

Divjad je namreč "onkraj". Pa še ko zdrsnemo čez, ko se pokaže nekje na robu sveta, ni mogoče reči, da to spet ni bila samo slutnja, kajti tudi merjasec, ki sredi zime napade lovca "s čudnim obrazom" – edina žival, s katero se lovec "s čudnim obrazom" sploh resnično spopade – se nazadnje pokaže kot zgolj blodnja, ker je zunaj pač "sonce, zeleni griči. Nebo je jasno ... poletje prihaja." In je edino, kar lovcu ostane kot trofeja, zgolj spomin na še eno izgubljeno puško. Je res bila izgubljena puška? Je kakšna puška sploh bila?

Divjadi namreč najbrž sploh ni. Kajti Lutmanov *Lov* ni lov na divjad, je predvsem lov na človeka – je žena, ki si jo lovska bratovščina menjuje. Žena je namreč edini plen. Je tisto nekaj, da je koča sploh še lahko koča, da ni tudi koča samo preža, gnezdo "izzivanja in bahanja med brati lovci". Le da žena ni samo plen, je tudi lovec, ni jelenjad, ki se lovi na sol, je merjasec, ki napada. Žena in koča sta na metaforični ravni pravzaprav sinonimni, sta tisti prostor, kjer naj bilo nekaj trdnega, zanesljivega še mogoče, tista topla "votlina", kjer ti je še lahko prijetno – le da se v tem primeru kmalu pokaže, da ta votlina pravzaprav sploh ni prostor toplote, temveč prostor nenehnega spopadanja med brati lovci, so trupla, "ki so jih bratje lovci nosili iz host, da so pozabljali plene, puške in spomine," da so vrteli "vedno isti pomenek: kdo ali kaj

bo naslednje truplo, ki jim ga bo prinesel gozd v njihovo brezkončno prežo čakanja." Lov se namreč v zgodbi bolj in bolj kaže kot nekaj daljnega, davnega, edino, kar sploh še zadržuje lovce v "preži čakanja", je vprašanje: "Čemu vse to služi?" Upanja ni. Je samo nikoli izpeljana odločitev: "Dovolj je tega! Šel bom za truplo!" Je samo stiska, "brezkončna preža čakanja".

"Votlina" je ena izmed odprtih spanca lovca "s čudnim obrazom". Na drugi strani je hodnik – je odprtina za odhod, za lovčevu edino željo ... "že vendar spati: da bi zaleglo." Tega odhoda lovec seveda ne zmore. Ker iz na vse strani razpletajočih se krogov čakanja, prežanja na divjad, gonje za ženo, "izzivanja in bahanja med brati lovci" ni mogoče izstopiti. Tak izstop bi bil namreč ekvivalenten vstopu zemljemerca K. v grad v Kafkovem romanu *Grad* (blodnje po nedoločljivem vstopem revirju med kočo in prežo so aluzija na pot zemljemerca K. na grad, to v spremnem tekstu ugotavlja tudi Matej Bogataj). Lov se torej nikoli zares ne zgodi, kakor se tudi nikoli ne konča "preža čakanja", ker se pravzaprav niti ne more končati, spomin na davne ulove in preža je namreč edino, kar ti lovci sploh še so. Izstop, dokončanje lova bi pomenilo izničenje združbe, ki pa ujeta v spono človeka izključujočega, ne nazadnje pravzaprav uničujočega funkcionalizma, poleg tega da je, lovцем ne zmore dati ničesar več. Lovska bratovščina se namreč zdi nenavadno podobna primitivni kulturi: boljši ulov, plen prav gotovo pomeni tudi boljši prostor v koči, jemanje žene. Ker plena ni, je konfliktna situacija v združbi iz trenutka v trenutek bolj uničujoča. Ta spopad se seveda kaže na ženi kot edinemu plenu. Konflikt med brati lovci ne vodi samo k izničenju njihove bratovščine, združbe; kaže se tudi kot izničenje ženine ženskosti – izničenje žene kot tople votline, pribežališča premraženega, utrujenega lovca – tu gre pač samo še za golo, brezkompromisno jemanje.

Roman Andreja Lutmana *Lov* je roman o brezizhodnosti sodobne postindustrijske družbe – deziluzirane, banalizirane, ujete v spono tržnega funkcionalizma; namreč: brezizhodnost, animalična funkcionalnost lovske bratovščine, živalski, uničujoči užitek kot edino mogoče razmerje lovca in žene – lovca in kočje, združbe. Roman je prav tako izmuzljiv tudi na estetski ravni. To seveda ni klasični roman, je samo še splet zgodb, ki se nikjer ne ujamejo v trdno fabulo. Stil je poetiziran, besedne igre se kdaj pa kdaj znajdejo na meji razumljivosti, celo berljivosti. Igranje z jezikom je sploh tisto, kar Lutmana še najbolj zaposluje. Vendar Lutman zgodbi vseeno noče pustiti, da bi šla svojo pot, se vseeno ne odreče poskusu določitve osišča, trdnega oprijemališča. In ker v tem trenutku to skoraj ni več mogoče, uporabi Lutman edini način, ki mu še preostane – citati iz svetovne literature, lovskega branja, mu rabijo kot pričvrstitev zgodbe v neko, kakršnokoli že, resničnost, pravzaprav pa samo še podkrepijo brezizhodnost situacije; namreč: če lovцем v njihovi "brezkončni preži čakanje" za to, da sploh še lahko so, ostanejo samo še spomini, davni ulovi, tudi Lutmanu ostanejo samo še citati – spomini – da lahko roman sploh še izpiše, da se mu v nenehnem ubeganju zgodbe ne izmuzne še beseda.

Robert Titan-Felix